

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың ұсақ моторикасын дамыту.

ЖАРИЯЛАНДЫ
18.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173140/>**Изматова Өлмес Баймұхамедқызы****Лауазымы: тәрбиеші****Қызылорда облысы****Шиелі ауданы****Кмқк «Балдырған» бөбекжай-бақшасы**

Кіріспе: Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық және физикалық дамуының маңызды құрамдас бөлігі – ұсақ моториканың жетілуі. Ұсақ моторика – бұл қолдың және саусақтардың қозғалыс координациясын қалыптастыруды білдіреді. Баланың саусақтары мен қолдарының қозғалыстары көп жағдайда оның ақыл-ойын, сөйлеу қабілетін, сезімдерін, есту және көру қабілеттерін дамытуға ықпал етеді. Ұсақ моториканың дамуы баланың жалпы даму деңгейіне, оның шығармашылық қабілеттеріне, тіл байлығына әсер етеді.

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері ұсақ моториканы дамыту үшін тиімді құрал болып табылады. Бұл әдістер балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытып, қол және саусақ қозғалыстарының дәлдігі мен үйлесімділігін қалыптастырады. Сонымен қатар, балалар өздерінің сезімдеріне, ой-өрісіне сәйкес түрлі техникаларды қолдана отырып, ерекше, түпнұсқа шығармашылық жұмыстарды жасай алады. Мұндай әдістер арқылы олар өздерінің жеке шығармашылық қабілеттерін ашады.

Дәстүрлі емес сурет салу әдістерінің маңызы

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері балалардың шығармашылық қабілеттерін арттырып, оларды қоршаған ортаға тереңірек үңілуге, көзқарас пен дүниетанымды кеңейтуге жетелейді. Бұл әдістер арқылы балалар сурет салу барысында тек қолмен жұмыс істеп қана қоймайды, сонымен қатар әртүрлі құралдар мен материалдарды

қолдана отырып, өздерінің моторикасын жетілдіреді. Дәстүрлі емес сурет салу әдістерінің негізгі ерекшелігі – әрбір бала өзінің жеке тәсілі мен әдісін таңдай отырып, ойлау шеңберін кеңейтіп, қол мен саусақтарын көп қолданады.

Дәстүрлі емес әдістердің түрлері мен сипаттамасы

2.1. Қолмен және саусақпен сурет салу

Бұл әдіс арқылы балалар саусақтарын және қолдарын қолдана отырып сурет салуды үйренеді. Саусақпен бояу балалардың ұсақ моторикасын жетілдіріп қана қоймай, оларды ерекше шығармашылық процесс арқылы өздерін білдіруге мүмкіндік береді. Мұндай суреттер көбінесе абстрактілі сипатқа ие болады, бірақ балалардың саусақтары мен қолдарының қозғалыстары оларды дәл орындауға үйретеді. Бұл әдіс сонымен қатар балаларға түстерді, формаларды, текстураларды игеруге мүмкіндік береді.

2.2. Құммен сурет салу

Құммен сурет салу – балалардың қолдарын және саусақтарын пайдалануға мүмкіндік беретін тағы бір қызықты әдіс. Балалар құммен әртүрлі суреттер мен бейнелер жасайды. Бұл әдіс ұсақ моториканы дамытуға тиімді, себебі құмның текстурасы мен сезімін сезіну арқылы балалар қолдарының икемділігін жетілдіреді.

2.3. Жұмыртқаның қабығымен сурет салу

Бұл әдіс баланың қолдарының моторикасын ғана емес, сондай-ақ шығармашылық ойлауын да дамытуға бағытталған. Жұмыртқаның қабығын әртүрлі түстермен бояп, оларды сурет салуға қолдану – қызықты әрі шығармашылық процесс. Бұл әдіс арқылы балалар бөлшектерді дұрыс орналастыруды үйреніп, қолдарының ұсақ қозғалыстарын дамытады.

2.4. Картон немесе қағаз бетінде қырлы сурет жасау

Бұл әдіс барысында балалар картон немесе қағаз бетіне түрлі қырлы, үш өлшемді суреттер жасап, қолмен немесе арнайы құралдармен оларды тегістейді. Мұндай әдіс арқылы балалар тек қана моториканы емес, сонымен қатар кеңістік түсініктерін де дамытады. Балалар әртүрлі текстуралармен жұмыс істей отырып, дәлдікті, шеберлікті үйренеді.

2.5. Жапсырма әдісі

Бұл әдіс баланың қол саусақтарының ұсақ қозғалыстарын жетілдіруге бағытталған. Әртүрлі материалдарды (қағаз, мата, түймелер) жапсырып, сурет немесе композиция құру баланың ұсақ моторикасын дамытуға ықпал етеді. Әртүрлі материалдармен жұмыс жасау баланың көру, тыңдау және сезіну қабілеттерін дамытып, қол саусақтарының координациясын жетілдіреді.

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері арқылы ұсақ моториканы дамытудағы педагогикалық тәсілдер

Балалармен жұмыс істеу барысында әр әдістің өзіне тән педагогикалық мақсаттары болуы керек. Ұсақ моторика дамуына байланысты түрлі ойындар, жаттығулар мен тапсырмалар балаларға қызықты әрі тиімді түрде берілуі қажет.

3.1. Көрнекі және практикалық көмек

Сурет салу барысында балаларға көрнекі үлгілер көрсету және олармен бірлесе жұмыс істеу арқылы қол мен саусақтардың қозғалыстарын дамытуға болады. Мысалы, ересек адамның қолынан балаларға түрлі саусақ жаттығуларын көрсету, оларды көшіріп салуға көмектесу өте пайдалы.

3.2. Қызықты тапсырмалар мен ойындар

Балаларға қызықты тапсырмалар мен ойындар ұсыну арқылы оларды қызықтыруға болады. Мысалы, «саусақ ойыны» деп аталатын ойын барысында балалар белгілі бір саусақтарды ерекше қозғалыстармен үйретеді, бұл олардың моторикасын дамытады.

3.3. Шығармашылық қабілеттерін дамыту

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытып, ойлау және қиялдаудың жаңа деңгейіне көтереді. Олар өз ойларын, сезімдерін әртүрлі бейнелер мен түстер арқылы бейнелеп, өздерін шығармашылық тұлға ретінде көрсете алады.

Қорытынды

Дәстүрлі емес сурет салу әдістері мектеп жасына дейінгі балалардың ұсақ моторикасын дамытуда ерекше маңызға ие. Бұл әдістер арқылы балалар тек қолдарының және саусақтарының қозғалысын дамытып қана қоймай, сонымен қатар шығармашылық қабілеттерін, кеңістік пен түсті қабылдауын жетілдіреді. Сонымен қатар, мұндай әдістер балалардың бойында өзіне деген сенімділік, шығармашылық еркіндік және ойлау қабілетін қалыптастыруға ықпал етеді. Сондықтан тәрбиешілер мен ата-аналар балалардың дамуын оңтайландыру үшін дәстүрлі емес сурет салу әдістерін үнемі қолдануға тырысуы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тобагабылова И. А., Казалиева А. Д. БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІНІҢ ДӘСТҮРЛІ ЕМЕС ӘДІСТЕРІ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛЛАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУ ТҮРІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ 2020. – С. 137.
2. «Бала мен балабақша» №6 2015жыл.
3. Журнал «Бала мен балабақша» №2 2015 жыл.

4. Интернет желісі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.